

HET DORP WADDINXVEEN

UITGAVE VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP WADDINXVEEN

DE FAMILIE POOT EN HOUTEX

DE BEVRIJDING VAN WADDINXVEEN IN MEI 1945

**ALBERT VAN OS WANDELT VERDER
IN HET WADDINXVEEN VAN 1865**

Vrienden van het Historisch Genootschap Waddinxveen

Tandheelkundig Centrum Wij
in Waddinxveen

Visser en Wiltman
ARCHITECTEN

V van vliet bedrijven

DESIGNED TO ENJOY!

architectuur & bouwkunde

Bakkerijgrondstoffen

BEDRIJFS EN KANTINE SERVICE
C. DE ROOIJ

Logistiek

GOUWESTAD
FINANCIËLE DIENSTEN

HEEMSKERK
INSTALLATIETECHNIEK

K. DE JONG
AANNEMERSBEDRIJF

YACHT INTERIORS

VAN DER MEULEN
KOCK & UBACHS
NOTARISSEN

van der linde
VOOR WONEN EN SLAPEN
www.vanderlinde-waddinxveen.nl

MindTuning

Pieter Fuijters

COLOFON

Historisch Genootschap Waddinxveen

Bestuur

Voorzitter:
L. de Jong
voorzitter@hgwaddinxveen.nl

Secretaris:
P. Benders-Los
Overtoom 25
2741 MS Waddinxveen
secretaris@hgwaddinxveen.nl

Penningmeester:
A.G.M. Weijermars
Noordeinde 144
2742 WH Waddinxveen
penningmeester@
hgwaddinxveen.nl

Bankrelatie

Rabobank Waddinxveen
NL72RABO0366801155

Website

www.hgwaddinxveen.nl

Kamer van Koophandel

Nr. 40465737

Ereleden

H. Smid
H.H. Brinks-Offers
C.J.Th. de Jong-Steenland

Het Dorp Waddinxveen

'Het dorp Waddinxveen' is een uitgave van het Historisch Genootschap Waddinxveen, opgericht 20 april 1993.

Redactie

PK. Smit, C. Verlooi, D.J. Thuis,
A.G.M. Weijermars
smitpk@xs4all.nl

Losse nummers € 5,00

Vormgeving

Artbusiness

Drukwerk

De Groot Drukkerij

Verspreiding

L. de Jong,
Heuvelhof 26
2742 AW Waddinxveen
telefoon 0182-610227

ISSN nummer

0929-3051

Oplage

600 stuks

Afbeelding voorzijde:
Canadese militairen op de Zuidkade vlakbij de remonstrantse kerk. De foto is ingekleurd door Dick-Jan Thuis

INHOUD

- 5 De familie Poot en Houtex
- 11 De bevrijding van Waddinxveen in mei 1945
- 15 Albert van Os wandelt verder in het Waddinxveen van 1865

Redactioneel

Het schrijven van (historische) artikelen in coronatijd brengt zo zijn eigen uitdagingen met zich mee. Archiefonderzoek was maandenlang niet mogelijk en interviews afnemen werd beperkt door de bezoekersregelingen. Toch is het Ton Broer en Floor van Tol gelukt twee leden van de familie Poot te bevragen over de geschiedenis van hun bedrijf Houtex, een modern bedrijf dat past in de lange traditie van de Waddinxveense houtindustrie.

De bevrijding van Waddinxveen in 1945 is het onderwerp van de tweede bijdrage. Bij bevrijding denken veel mensen aan een intocht van bevrijders omgeven door feestende inwoners, maar zo'n intocht beleefde Waddinxveen niet. Eerder was er sprake van het vertrek van de bezetter. Teun de Kruijff informeert ons over het bredere kader van die bevrijding.

Cees Verlooi neemt ons in zijn derde bijdrage verder mee met de wandeling van Albert van Os. Deze keer zijn de Kerkweg en het oude dorp aan de beurt.

De redactie wenst u veel leesplezier

CAMMERAAT V.O.F.
BOUWTECHNIEK

nieuwbouw verbouw onderhoud kozijnen dakkapellen

Cammeraat Bouwtechniek T 0182 619 051
Dorpstraat 76A F 0182 611 065
2742 AK Waddinxveen info@cammeraatvof.nl

www.cammeraatvof.nl

**WIELAARD
FIETSEN**

Waddinxveen ~ Sinds 1937

Dorpstraat 24-28

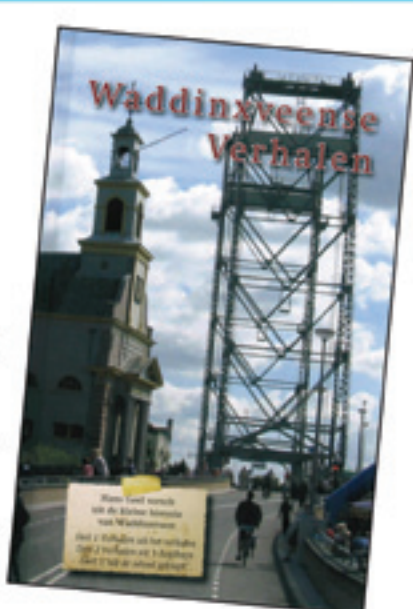
2742 AJ Waddinxveen

tel. 0182-612009

www.wielgaardfietsen.nl

Waddinxveense verhalen

Hans Geel is bijna 40 jaar werkzaam geweest in het voortgezet onderwijs van Waddinxveen. Hij heeft ook altijd verhalen verteld en geschreven. Vaak waren het geschiedenisverhalen, dus ook uit de kleine historie van ons dorp. Zulke vertellingen treft u aan in het boek

"Waddinxveense Verhalen"

€ 17,50

Burger boekhandel
thuiskantoor
altijd de juiste keuze

Dorpstraat 39 Waddinxveen 0182-612298 www.thuiskantoorburger.nl

Dorpstraat 48, Waddinxveen 0182 61 42 78

BLOEM+STIJL

Wim Rip

Ton Broer
en Floor van Tol

De geschiedenis van de familie Poot in Waddinxveen gaat terug tot 1670 en misschien nog wel verder. Maar in dat jaar wordt Jan Paulusse Poot geboren. Sinds 1946 handelen zijn nazaten in hout, onder de bedrijfsnaam Houtex.

Op het kantoor aan de Noordkade treffen we Sjaak en Bram Poot, kleinzoon en achterkleinzoon van de oprichter van het bedrijf.

De familie Poot en Houtex

Houtex, nieuwe locatie. Bron: HGW

*Huibertus en Joanna Poot.
Bron: Familiearchief.*

Deze oprichter van Houtex, Huibertus Poot (1899-1962) trouwde op 30 juli 1919 met Joanna Everarda Verwey (1898-1978). Het echtpaar kreeg drie zonen: Dirk, Arie en Chris en een dochter Mien. Huibertus Poot dreef vóór de Tweede Wereldoorlog samen met compagnon Pijpers een meubelfabriek onder de naam *Poot en Pijpers*. De crisis in de jaren dertig dwong hen het bedrijf te beëindigen. Huibertus werd toen vertegenwoordiger bij een houthandel.

De kennis en ervaring die hij daar opdeed gebruikte hij toen hij op 25 april 1946 samen met Dirk (1924-1997), zijn oudste zoon, de houthandel Houtex op richtte. Het bedrijf werd gevestigd op een kavel grond van P. Hoogendoorn, direct ten noorden van de remonstrantse kerk. Al snel groeide de onderneming uit zijn jasje, reden waarom het bedrijf naar de Noordkade verhuisde en zich vestigde op een stuk grond van 4500 m². Daarop bouwde Huibertus een huis dat hij bewoonde tot

zijn overlijden in 1962. Vanaf 1953 komen zijn broers Arie en Chris in het bedrijf werken, maar Chris begint later in Brabant een camping.

Sjaak Poot

Sjaak Poot is op 29 december 1948 te Gouda geboren als tweede zoon van Dirk Poot en Adriana Kooy. Er is dan al een oudere broer Huib, in 1950 volgt zus Joke. Het gezin van Dirk woont aan de Kerkweg in een van transporteur Roubos gehuurde woning. Naast hen wonen de ongehuwde zusters De Gelder.

Dat deel van de Kerkweg zag er toen heel anders uit. Het huis waar Dirk woonde maakte deel uit van een rij huizen die op de dijk stonden van de vroegere Puttepolder, dus aan de noordzijde van de Kerkweg. De rij begon waar nu de Esdoornlaan is en eindigde bij de spoorwegovergang. Het erf aan de achterkant van de huizen liep af naar de vier meter lager liggende polder. Vóór de huizen

De loods aan de Zuidkade waar Houtex begonnen is.
Bron: Familiearchief.

liep een brede sloot die ooit diende als vaarweg om vanuit Rotterdam via de Rotte, Moerkapelle, de ringvaart van de Achterofsche polder en het sluisje aan de Nesse naar de Gouwe te komen. Via die sluiproute konden de hoge tolgelden worden vermeden die in Gouda werden geheven als men vanaf de Hollandse IJssel naar de Gouwe wilde varen. Aan die sloot hadden veel bewoners een stoep om water te scheppen en groenten of de was te spoelen.

Direct voor de huizen liep een smal, met koolas verhard pad dat slechts bereikt kon worden via drie smalle bruggetjes. Dat maakte het bereiken van de huizen niet gemakkelijk, want om op de Kerkweg te kunnen komen moest alles gedragen worden of met een handkar vervoerd. Soms werd ook een boot ingezet.

Achter de huizen stonden allerlei bouwsels voor de huisvesting van kippen, geiten, fietsen en vaak ook het toilet, *plonsplee* of *poepdoos* genaamd. Een plank over het niet al te heldere water leidde naar het onderwegje, een pad dat om de Puttepolder liep en toegang gaf tot de weilanden waar vee graasde.

Poot heeft er acht jaar gewoond, tot het huis aan de Willem de Zwijgerlaan kon worden betrokken. Daar was later, tot 2019, ook het kantoor gevestigd.

Onderwijs

Poot bezocht de lagere school aan de Onderweg, de Reobothschool van de Hervormde Schoolvereniging. Daarna was de Christelijke Mulo aan de Beatrixlaan aan de beurt. Hij kreeg onder meer les van juffrouw Bruidsmas en de heren Dijkshoorn,

Klunder en Willemstein. Aan die tijd bewaart Poot prettige herinneringen. Hij kreeg overigens geregeld vrij, omdat hij vader Dirk moest helpen bij het lossen van een boot die met een grote lading hout aan de Gouwekade lag. Het was dan *all hands on deck*, aanpoten. Wie kon sjouwen moest meedoen want zo'n boot kon daar niet dagen blijven liggen. Na het behalen van zijn mulodiploma bezocht Poot het Libanonlyceum te Rotterdam. Daar volgde hij de vierjarige handelsschool. Voor de dagelijkse ritten naar Rotterdam had hij een opgevoerde Zündapp die wel 70 km per uur haalde. Hij vond dat geweldig maar of vader Dirk daar nou zo blij mee was? Ook het aantal bekeuringen blijft in nevelen gehuld.

Na zijn opleiding in Rotterdam liep Poot stage bij diverse bedrijven in de houtsector. In Zweden, Frankrijk en Duitsland leerde de aspirant-manager de fijne kneepjes. Hoe zaag je een boom in planken of balken, zodat zijn eigenaardigheden zoals kwasten, vergroeiingen en stresseffecten in het eindproduct het beste tot hun recht komen? Tijdens zijn verblijf in Duitsland kon Poot beschikken over zijn Zündapp die met een houttransport meekwam. Hij heeft er een groot deel van het Zwarte Woud mee verkend.

Een minder prettige ervaring was het ongeluk met een hefruck. Hij kneusde zijn linkerschouder zo ernstig, dat hij drie weken bij de nonnen in een hospitaal moest verblijven.

Thuisituatie

Vader Dirk was regelmatig voor zaken in het buitenland en moeder Adriana kreeg de talloze vriendjes van de kinderen over de vloer die het in

huize Poot erg gezellig vonden. Het 'Poothuis' was zo een ontmoetingsplaats voor jongelui. Gezelligheid en warmte werkten als een magneet. Als jonge jongens waren de broers altijd in de weer. Ze gingen op avontuur de polder in, maakten van een zeepkist een kar op wielen en gingen daarmee op pad om net als veel andere jongelui in de herfst bieten te verzamelen die bij tante Pietje Zwanenburg werden verkocht voor een cent per stuk. De opbrengst werd honderd meter verderop bij tante Sjoerdje van der Starre omgezet in zoute drop. Dat mensje is duizenden keren haar kamertje uit komen sloffen om voor een paar cent die lieve kindertjes met drop of kauwgom blij te maken. In het gezin Poot draaide het voor een belangrijk deel om de zorg het bedrijf te kunnen uitbouwen. Dan vragen inkoop, verkoop, administratie, opslag en veel andere zaken de volle aandacht en is er weinig tijd voor andere zaken zoals verenigingen, clubs, feestjes en politiek.

De zondag was voor kerkgang en ontspanning. In Weggis aan het Vierwoudstedenmeer in Zwitserland bezit de familie een huis. Daar worden de vakanties doorgebracht met bergwandelingen naar de Rigi en zeiltochten op het meer. Aan opa Poot bewaart Sjaak prettige herinneringen. Het was een joviale man die van gezelligheid hield en zijn kleinkinderen graag meenam tijdens een autoritje. Oma Joanna Poot was de altijd parate en zorgzame vrouw die immer klaarstond om het manvolk in de zaak van koffie te voorzien.

Huwelijk

Poot krijgt kennis aan de Utrechtse Els van der Wurf. Het stel verlooft zich, zoals in die tijd gebruikelijk, uiteraard met een receptie en een wensboekje voor de uitzet. Het huwelijk volgt op 13 december 1972 in Utrecht. De kerkelijke inzegening vindt plaats in de majestueuze Domkerk en het bruiloftsfeest wordt met vrienden en familie uitbundig gevierd in hotel Noord-Brabant, in de buurt van de kerk.

Uit het huwelijk worden vier kinderen geboren: Dirk in 1980, Bram in 1983, Annelies in 1985 en Marianne in 1989. Bram en Annelies zijn later toegetreden tot de leiding van het familiebedrijf. Vader en moeder Poot wilden in 1997 samen hun vijftigjarig huwelijk in Weggis vieren, zonder ophef, feest of drukte. Maar ze hadden buiten de waard gerekend. Hun kinderen hadden een ander plan. Sjaak en zus Joke reisden ook af naar de Vierwaldstattersee en maakten zo van het huwelijksjubileum een gezellig samenzijn.

Daarna sloeg het noodlot toe. Twee dagen nadat Sjaak en Joke waren uitgezwaaid stierf vader Dirk plotseling aan een gesprongen aorta (aneurysma). Een trieste afloop van wat een gezellig en intiem feestje was geweest.

Moeder Adriana was een veerkrachtige persoon.

Ze pakte de draad op en wist haar leven weer invulling te geven. Tot haar 86^e verjaardag reed ze geregeld zelfstandig naar het vakantiehuis, soms vergezeld van een vriendin of van haar vaste hulp. Ze bleef tot haar negentigste wonen in het vertrouwde huis aan de Willem de Zwijgerlaan en verhuisde daarna naar Gouwesteijn te Gouda. Daar overleed ze toen ze vijfennegentig jaar was.

*Sjaak en Peter Poot voor het oude kantoor van Houtex aan de Willem de Zwijgerlaan.
Bron: Familiearchief.*

Ontwikkelingen

Houtex is een typisch familiebedrijf waarvan het bedrijfsresultaat weer wordt geïnvesteerd in de versterking ervan. De aandelen van de b.v. zijn bij de familie ondergebracht. Bram en Annelies (zoon en dochter van Sjaak), Michel (de zoon van Peter)

Groei bedrijf

- 1946 Oprichting.
- 1950 Verhuizing van de Zuid- naar de Noordkade in Waddinxveen.
- 1968 Huur opslagruimte bij het station (nu is daar de Houtstraat).
- 1971 Koop Bremmerlocatie langs Willem de Zwijgerlaan (zuidzijde van de weg).
- 1974 Koop 6500 m² aan de Maarten Schoutenstraat.
- 1976 Koop 6500 m² terrein van Both (naast Hubo).
- 1989 Koop timmerfabriek Rehorst aan de Noordkade.
- 2002 Bouw kantoor Willem de Zwijgerlaan.
- 2004 Koop terrein Bras aan de Noordkade.
- 2005 Koop terrein Baxmeyer (achter Hubo).
- 2014 Koop Pand Mercuriusweg.
- 2018 Kantoor naar de Noordkade.
- 2019 Koop 4500 m² Maarten Schoutenstraat.
- 2020 Start Hout Exclusief.
- 2021 Viering 75 jaar Houtex.

Brand op 21 april 1999. Bron: HGW

en Remco (de zoon van Hubert) zijn betrokken bij de leiding van het bedrijf.

In de beginjaren was Houtex voornamelijk gericht op de handel in naaldhout voor de bouw maar het bedrijf is zich in de loop der tijd gaan specialiseren in de import en verkoop van duurdere en bijzondere houtsoorten. Wel is het assortiment naaldhout, plaatmateriaal, vloerdelen en panelen nog steeds leverbaar.

Uit meer dan 30 landen van de hele wereld worden 75 verschillende houtsoorten geïmporteerd. De producten worden als ruw gezaagd hout in de gewenste dikte of lengte geleverd aan klanten in binnen- en buitenland. Maar maatwerk gaat ook verder. In toenemende mate kunnen klanten aanvullende bewerking vragen zoals vlakken, schaven, afkorten, profileren en strijken. Zo wordt een hogere toegevoegde waarde bereikt.

Om aan de vraag te kunnen voldoen heeft Houtex fors geïnvesteerd in machines. Naast onder meer vlakbanken en freesmachines beschikt het bedrijf over een enorme hoeveelheid beitels, schaven en frezen in allerlei vormen en maten. De binnenlandse afzet is ongeveer gelijk aan de export. Houtex heeft in binnen- en buitenland een degelijke naam opgebouwd.

Specialisme

De regelgeving voor het kappen en importeren van hout wordt steeds strenger. Zo moet al het geïmporteerd hout zijn gecertificeerd. Een bekend certificaat is het FSC.¹ Landen en leveranciers die daaraan niet kunnen voldoen zien hun afzet meer en meer in de knel komen. Zo ligt de import vanuit Brazilië momenteel stil, omdat het land niet voldoet

aan de in Europa gestelde voorwaarden van gecontroleerde kap en herbepanting.

Door alle regelgeving en controle daarop is de import van bijzondere houtsoorten een specialisme geworden waarvoor veel kennis nodig is. Veel kleinere handelaren zien er daarom vanaf en kopen dus bij de grotere importeurs hun speciaal hout in. Houtex heeft in de landen waaruit het bedrijf importeert vertrouwde agenten die toezien op de te volgen regels en vergunningen. Ook gaan mensen van het bedrijf zelf op pad om ter plaatse de contacten te onderhouden en de controles uit te voeren.

Het bedrijf heeft houtsoorten in het assortiment met exotische namen zoals Bilinga, Afrormosa, Camaru, Iroco, Louro Gamelo en Tabaca, namen die je misschien doen denken aan exclusief parfum of cosmetisch product. Elk van die houtsoorten heeft eigenschappen die die soort geschikt maakt voor speciale toepassingen zoals speciale meubels, winkelbetimmeringen, de inrichting van zeer luxe jachten uit het topsegment en restauratie van oude panden.

Sjaak Poot vertelt van een bijzondere ervaring. Houtex werd gevraagd een speciale houtsoort te leveren voor een jachtinterieur. Met een paar mensen vlogen ze vijfmaal naar Italië om daar het juiste hout te zoeken. Toen dat eindelijk was gevonden en die peperdure zending naar Nederland verscheept was en in de boot verwerkt, moest de eigenaresse even overkomen om het resultaat te keuren. Die keuring bleek voor de mensen van Houtex een schokkende ervaring te zijn. Het ten koste van veel manuren en hoge onkosten bereikte resultaat kon haar goedkeuring niet wegdragen.

¹ FSC staat voor de Forest Stewardship Council. Dit is een internationale organisatie die zich inzet voor verantwoord bosbeheer wereldwijd.

Alles werd afgekeurd en de hele operatie kon opnieuw beginnen.

Met de start van Hout Exclusief is Houtex actief in de levering van dikke plakken boomstam die als een geheel worden verwerkt tot enorme eet- en salontafels. De verzaagde bomen in verschillende kleuren, tinten en decoratieve tekening zijn heel apart, omdat elk blad een eigen verhaal vertelt, veel karakter toont en een rustieke aanblik levert. Elke boomsoort is anders en dat geldt ook voor de individuele bomen. Ze hebben duidelijke kenmerken die voor de inkoper feilloos naam en herkomst prijs geven. Sommige zijn te herkennen aan de kleur, de nerf, de dichtheid en soms de geur. Zo geeft het cederhout uit Libanon een heerlijke geur af. We kennen de ceders uit Libanon al uit de Bijbel, omdat die destijds al werden gebruikt voor de tempelbouw.

Hout is een duurzaam product dat in de periode van groei, 20 tot 120 jaar, een flinke massa CO2 vastlegt die lange tijd niet meer vrijkomt in ons milieu. Het kan echter alleen duurzaam zijn, als na de kap consequent aan herplanting wordt gedaan. Als ooit het hout weer afbreekt en verteert, komt er weliswaar weer die CO2 vrij maar dat proces laat geen milieubelastende resten achter.

Persoonlijke noot

Hoe ervaart Poot het leven in ons dorp? Zijn antwoord is vrij nuchter: "Het is zoals het is. Je kunt de ontwikkeling niet stilzetten, ons dorp is de laatste zestig jaar enorm uitgebreid en daarmee is het voorzieningsniveau ook toegenomen. Dat is de winst. Wel is het jammer dat er zoveel herkenbare plekjes en gebouwen zijn verdwenen. Die gaven ons dorp wel een eigenheid, een karakter en een dorpsgevoel."

Houtopslag bij het station.
Bron: HGW

Bijzonderheden

Komen ze bij Houtex weleens merkwaardige dingen tegen in het hout? Zeker, zegt Bram. Met een zekere regelmaat zitten er hagelkorrels in het hout, duidelijk sporen van de jacht. Zijn die hagelkorrels van lood, dan blijft de ellende beperkt maar stalen korrels veroorzaken grote schade aan de frezen en beitels. Er worden zelfs scherven van granaten gevonden. Die stammen dan uit een van de wereldoorlogen maar het komt ook voor dat er zo'n ouderwetse loden kogel uit een musket in het hout zit, die vaak honderden jaren oud is. Zo vertellen bomen ons hun wederwaardigheden uit een ver verleden.

"En het is zeker van belang", zo vervolgt Poot zijn betoog, "dat we de jeugd blijven vertellen van en over de oorsprong en ontwikkeling van ons dorp." Tot slot nodigt hij ons uit eens mee te lopen door de diverse afdelingen van het bedrijf dat een oppervlakte heeft van ruim vijf hectare. We staan versteld van de enorme voorraden die keurig geregistreerd in de opslag liggen te wachten op verwerking of aflevering.

De aardige en bescheiden Sjaak is vrij nuchter en staat met beide benen stevig op de grond, maar de verholten trots op dit zo succesvolle bedrijf is begrijpelijk en... terecht! <

**Ambachtelijke slagerij
Sinds 1986**

- Gevarieerd assortiment
- Vele eigen specialiteiten
- Regionale bekendheid
- Eigen worstmakerij
- Alles tegen een redelijke prijs
- Onze service: algemeen bekend

**U bent van harte welkom
in onze winkel**

Ieplaan 81/83, Waddinxveen
In wijk "de Sniep"
Tel. 0182-616738

**BEZOEK ONZE SHOWROOM
VAN 1000M²**

**HE HOUT
EXCLUSIEF**

WADDINXVEEN HOUTEXCLUSIEF.NL
MAARTEN SCHOUTENSTRAAT 2 0182-303490
GEOPEND MA T/M VR 8.15 - 17.00 UUR

VOOR AL UW HOUTSPECIALS

**SCHADE?
WIJ MAKEN HET GOED**

Kies Glasbeek voor:

- ✓ Vakmanschap
- ✓ Maxi-service
- ✓ Prijs is prijs
- ✓ Verzekeringsafhandeling
- ✓ Vervangende auto
- ✓ Halen / brengen
- ✓ Afslepen
- ✓ 4 Jaar garantie

ABS Glasbeek
autoherstel Waddinxveen

Noordkade 24
2741 EV Waddinxveen
T 0182 - 61 25 88
E info@absglasbeek.nl

Visser & zn.
—Autiek—Behang—Gordijnen—Glas—Vet—

Dorpstraat 80

2742 AK Waddinxveen

Tel. 0182-617596

 www.visserenzn.nl

 www.facebook.com/visserenzn

In het algemeen wordt aangenomen dat op 8 mei 1945 Canadese troepen als bevrijders het dorp Waddinxveen binnentrokken.¹ Vijftientig jaar later ontving burgemeester Van der Hoof één van hen, namelijk luitenant-kolonel Lucien Turcotte, 'die in 1945 als jong officier als een van de eerste bevrijders-Waddinxveen binnenkwam'.²

De bevrijding van Waddinxveen in mei 1945

In hotel "De Wereld" te Wageningen ontvangt de tolk van Luitenant-Generaal Reichelt de tekst van de onvoorwaardelijke capitulatie. V.l.n.r. Reichelt, zijn tolk, onbekend, Commandant v.h. 1e Canadese Corps Luitenant-Generaal Charles Foulkes, onbekend, Prins Bernhard, onbekend. 5 mei 1945. Bron: NIMH

T. de Kruijf

De herinnering aan deze gebeurtenis was in het voorjaar van 2020 voor onze bekende dorpsgenoot en journalist Bert Woudenberg reden mij te vragen of er na 75 jaar nog iets meer over de bevrijding van ons dorp kon worden verteld en met name over de Canadese infanterie-eenheid, het *Canadese 22ste Koninklijke Regiment*, dat het dorp toen was binnengekomen. Omdat ook in Canada COVID-19 rondwaarde, waren daar de archieven lange tijd gesloten en was het alleen mogelijk enige gegevens te verkrijgen uit het museum van het regiment in Quebec. Helaas werd in de daar aanwezige annalen de naam *Waddinxveen* niet gevonden.

Woudenberg schreef wel een voorlopig artikel voor het *Algemeen Dagblad* maar dat werd vanwege de

veelheid aan overeenkomstige kopij niet geplaatst. Op 8 mei 2021 is alsnog een verkorte weergave van het oorspronkelijke artikel in het dagblad opgenomen. De lezer die dit artikel kent, zal merken dat de inhoud ervan soms afwijkt van het hier volgende verhaal.

Inmiddels zijn uit de Canadese archieven meer gegevens beschikbaar gekomen zodat over de activiteiten van het genoemde regiment en andere Canadese eenheden meer bekend is geworden. De informatie is voornamelijk afkomstig uit de oorlogsdagboeken van de eenheden.

In het volgende zal eerst een kort overzicht worden gegeven over het hiervoor vermelde regiment en hogere eenheden waaronder het was geplaatst.

Vervolgens zal een schets worden gegeven van

¹ H. Zie Hans Geel, *Niet ongemerkt voorbij. Waddinxveen in oorlogstijd 1940-1945* (Waddinxveen, 1995) 61 en Hans Geel, *Het dorp Waddinxveen in de oorlog* (Waddinxveen 2015) 76.

² Het Weekblad voor Waddinxveen van 13 mei 1970, pagina 3.

Van boven naar beneden:

Het vaandel en twee emblemen van het Canadese 22ste Koninklijke Regiment
het schouderembleem
het baretembleem

de inzet van de Canadese landstrijdkrachten in Europa, om ten slotte de activiteiten te beschrijven van de Canadese eenheden na 5 mei 1945. Waar mogelijk wordt uiteraard het optreden van het regiment vermeld.

Het regiment

Het *Canadese 22ste Koninklijke Regiment* is afkomstig uit het Franstalige Quebec en heeft als officiële naam *Royal 22e Régiment*. Blijkbaar is het uitspreken van vingt-deux voor de Engelstalige Canadezen wat lastig. Die spreken gewoonlijk van het *VanDoos Regiment*, maar dan in het Canadees-Engels. Het huidige regiment is in de Eerste Wereldoorlog opgericht, maar zet de tradities voort van andere infanterie-eenheden die uit het begin van de negentiende eeuw stammen.

Tijdens de inzet in de Tweede Wereldoorlog had het regiment een gevechtssterkte van een bataljon en telde 600-800 man. In later tijd werd het regiment ingezet in Korea en in Afghanistan. Het heeft nu (2021) een parate sterkte van twee gemechaniseerde infanterie bataljons en een luchtmobielbataljon. Daarnaast zijn er nog twee reserve bataljons. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was het regiment ingedeeld bij de *3e Canadese Infanteriebrigade* die weer deel uitmaakt van de *1e Canadese Infanteriedivisie*. Het regiment wordt in de dagboeken doorgaans afgekort weergegeven met R22R.

Canadese troepen in Europa

Al in december 1939 stuurde Canada een divisie naar Groot-Brittannië. Daar vonden aanvullende opleiding en training plaats. In een poging de dramatische ontwikkelingen in Frankrijk te keren, werd medio juni 1940 onder andere de *1e Canadese Infanteriedivisie* aangewezen voor inzet in Frankrijk. Slechts één brigade maakte de oversteek, maar die moest overhaast weer worden teruggehaald omdat de gehele Franse defensie instortte.

De ongelukkig verlopen raid op Dieppe op 19 augustus 1942, die was bedoeld om de Duitse kustverdediging te testen en ervaring op te doen met een landing op de Franse kust, werd voor het overgrote deel uitgevoerd door Canadese troepen ten koste van grote verliezen.

In juli 1943 werden de *1e Canadese Infanteriedivisie* en een pantserbrigade ingezet op Sicilië en daarna op het Italiaanse vasteland. De sterkte aan Canadese troepen werd vervolgens vergroot zodat van februari 1944 het *1e Canadese Legerkorps* met twee divisies deelnam aan de operaties. In maart 1944 waren niet minder dan 75.000 man ingezet.

Het R22R kreeg in de geschiedschrijving over de gevechten daar ettelijke malen een zeer positieve vermelding. Het eerste Victoria Cross verleend aan een Canadees militair in Italië was voor een kapitein van het regiment.³

Omdat de prioriteit van de operaties na de landingen in Normandië in West-Europa lag waar het *2e Canadese Legerkorps* was ingezet, werd in januari 1945 besloten de Canadese eenheden in Italië te verplaatsen naar West-Europa. Het *1e Legerkorps* werd per schip vervoerd naar Marseille en vervolgens over de weg verplaatst naar België. Het kwam daar onder bevel van de commandant van het *1ste Canadese Leger* die ook al het *2e Legerkorps* onder bevel had.⁴

Na de succesvolle overtocht over de Rijn bij Wesel, die op 23 maart begon, werd het *1e Canadese Leger* belast met de bevrijding van Nederland. Daartoe kreeg het *2e Legerkorps* de opdracht in Oost- en Noord-Nederland de Duitsers aan te vallen. Het *1e Legerkorps* moest na de overschrijding van de IJssel hetzelfde doen richting West-Nederland. Dit legerkorps werd voor deze operatie versterkt met de *Britse 49e (West Riding) Infanteriedivisie*. R22R was op 13 april onder meer betrokken bij de aanval naar Apeldoorn. Op 17 april bereikte het regiment Barneveld en vervolgens Nijkerk. Op 19 april was het *1e Legerkorps* genaderd tot de Grebbelinie, maar in opdracht van hogere niveaus mocht de aanval niet worden voortgezet. Wel werd nog op 25 april gemeld dat R22R op honderd meter van de Eem ten noorden van Amersfoort voorposten had ingenomen. Behoudens een enkel schot stopten de gevechten op 28 april.⁵ De Duitsers dreigden namelijk geheel West-Nederland onder water te zetten. Dat zou niet alleen de operaties bemoeilijken maar ook de burgerbevolking extra leed bezorgen. Bovendien gaven de succesvolle operaties elders grond aan de verwachting dat het einde van Hitler-Duitsland nabij was. Daarom vond men een moeilijke militaire operatie in West-Nederland niet gerechtvaardigd.

Onder deze omstandigheden die feitelijk een staakt-het-vuren inhielden, kon door bemiddeling van de Zwitserse regering een regeling worden getroffen om de voedselnood in West-Nederland enigszins te verminderen. Daartoe werd op 28 april te Achterveld overlegd tussen Duitsers en Canadezen, gevolgd door een overleg op 30 april waarbij onder meer Prins Bernhard en Seyss-Inquart aanwezig waren. Het overleg resulteerde in regelingen voor voedseldroppings die van 29 april tot 8 mei plaatsvonden, en voor de aanvoer van voedsel

³ T. C.P. Stacey, *The Canadian Army 1939-1945* (Ottawa, 1948) 105, 120, 138 en 140. Het Victoria Cross is vergelijkbaar met de Militaire Willemsorde.

⁴ *Ibidem*, 164 en 165.

⁵ C.P. Stacey, *The Victory Campaign* (Ottawa, 1960) 545-552 en 564-581

over de weg tussen 2 mei en 10 mei.⁶

Op 5 mei nam de commandant van dit legerkorps, luitenant-generaal C. Foulkes, de capitulatie van de Duitse troepen in West-Nederland (circa 120.000 man) in ontvangst.⁷

Canadese troepen in West-Nederland

In de capitulatievoorwaarden stond dat de ontwapening van de Duitse troepen in West-Nederland uitsluitend mocht worden uitgevoerd door geallieerde troepen en niet door de ondergrondse. Verder moesten de Duitse troepen zo snel als mogelijk worden afgevoerd naar Duitsland.⁸ De twee divisies van het 1e Legerkorps en de overige eenheden van dat Legerkorps (artillerie- een verkenningseenheden) werden belast met de uitvoering van de opdracht. Onder deze eenheden bevond zich ook de *Prinses Irene Brigade*.

De verplaatsing naar West-Nederland begon op 7 mei met de Britse 49ste (West Riding) Divisie die het 88e Duitse Legerkorps in de omgeving van Utrecht moest ontwapenen. Op 8 mei volgden de eenheden van de 1e Divisie en van het legerkorps met dezelfde opdracht naar de kust, waar onder meer het 30e Duitse Legerkorps was gelegerd. Voor de verplaatsing naar de kust waren drie routes beschikbaar.

R22R

De 3e Canadese Brigade had als opdracht de Duitsers te ontwapenen in de kuststreek ten zuiden van Den Haag waarbij het R22R meer specifiek Hoek van Holland kreeg toegewezen met als voorlopig legeringsgebied Maassluis en omgeving. Voor de verplaatsing gebruikte de brigade de zuidelijke route die liep van Rhenen, via Doorn, Cothen, Odijk en vervolgens over Rijksweg 12 naar Den Haag.⁹ Het in Nijkerk gelegerde R22R was de eerste eenheid die deze route volgde. Via Barneveld en Wageningen volgde het regiment de aangewezen route tot Zoetermeer om vandaar via Pijnacker en Delft naar Maassluis te rijden. Omdat van de colonne ook rupsvoertuigen deel uitmaakten, was de verplaatsingssnelheid ongeveer 30 km/uur. Het vertrek vond plaats in de vroege morgen van 8 mei en om 12.00 uur werd Maassluis bereikt. Het dagboek vermeldt dat hun alleen daar een groots welkom wachtte. Dit laatste is niet verwonderlijk

Militairen van R22R, burgemeester M. Schwarts van Maassluis, zijn echtgenote en enkele inwoners van Maassluis na de bevrijding van deze plaats. Bron: Library and Archives Canada.

want bij het passeren van Rhenen, Doorn en Odijk was de bevolking nog nauwelijks wakker. Voor de volgende eenheden zal de verplaatsing ongetwijfeld wat meer tijd in beslag hebben genomen. Gezien de aankomsttijd in Maassluis, die niet afweek van de zogenoemde route-tijdtabel, is de route over de snelweg gevolgd en zijn geen eenheden door de bebouwde kom van Waddinxveen getrokken. Er zijn dan ook geen foto's van een Canadese intocht bekend. Door de verplaatsing over Rijksweg 12 waren de Canadezen echter wel korte tijd op Waddinxveens grondgebied. Mogelijk hebben de bewoners van de Wilhelminakade de bevrijders kunnen begroeten. R22R kreeg een dag later een legeringsgebied dichterbij Hoek van Holland, waarbij de bataljonsstaf naar de veiling in Naaldwijk verhuisde.

Toch Canadezen in Waddinxveen

Hoewel er op 8 mei nog geen Canadese troepen in het dorp kwamen, is er later toch wel een kleine eenheid geweest die bij de houthandel Alblas onderdak genoot. Van hun aanwezigheid zijn wel foto's beschikbaar.¹⁰ De reden van hun komst was de melding dat Duitse soldaten nog de wacht hielden bij een opslagplaats in Waddinxveen. De 3e Infanteriebrigade kreeg op 14 mei van de divisie opdracht de Duitse wacht te vervangen door Canadese militairen. Dit verklaart waarschijnlijk de foto's met een kleine groep Canadese militairen

Canadese militairen op de Zuidkade

⁶ Ibidem, 581-587; Stacey, *The Canadian Army*, 268; D.A. van Hilten, *Van capitulatie tot capitulatie* (Leiden, 1949) 297-306.

⁷ Over de feitelijke capitulatie datum van de Duitse troepen in West-Nederland is enige discussie. Die capitulatie zou op 4 mei 1945 op de Lüneburger Heide hebben plaatsgevonden en op 5 mei 08.00 uur zijn ingegaan. Ook wordt 6 mei in de Landbouwhogeschool te Wageningen genoemd. Voor zover bekend werden op 5 mei aan de Duitse bevelhebber aanwijzingen gegeven, die op 6 mei nader werden besproken. (Zie: J.L. Pauw, *Rotterdam in de Tweede Wereldoorlog* (Amsterdam, 2006) 689, 690 en 811, noot 22.

⁸ Van Hilten, *Van capitulatie tot capitulatie*, 315-324.

⁹ De omweg via Cothen en Odijk was nodig, om conflict te voorkomen met een andere route die via Woudenberg, Zeist en Utrecht naar Leiden liep.

¹⁰ Geel, *Niet ongemerkt voorbij*, 61 en 62 en Geel, *Het dorp Waddinxveen in de oorlog*, 77

*Duitse krijgsgevangenen op weg naar Den Helder gaan over de hefbrug van Boskoop.
Bron: Historische vereniging Boskoop*

bij het Alblascomplex aan de Zuidkade. De nog aanwezige Duitse militairen in Waddinxveen zijn toen, samen met die uit Alphen aan den Rijn en Gouda, afgevoerd naar het door R22R beheerde krijgsgevangenkamp.

Gezien de omvangrijke taak van R22R bij Hoek van Holland lijkt het onwaarschijnlijk dat militairen van dit regiment toen naar Waddinxveen kwamen, de bewaking overnamen en de Duitsers afvoerden. Het is overigens niet duidelijk waar deze opslagplaats was. Mogelijk betrof het de gebouwen van Matse aan de Noordkade, het Dobbelmancomplex, de voormalige locatie van Verheul aan de Henegouwerweg, die toen nog op Waddinxveens grondgebied lag, of het al genoemde Alblascomplex.¹¹ Uitgaande van de beschikbare foto's, waarop Duitse militairen zijn afgebeeld bij de laatst vermelde locatie, lijkt dat het waarschijnlijkst.

Duitsers op doortocht

Na het vertrek van de Duitse wacht kreeg Waddinxveen toch nog een keer met Duitse militairen te maken vanwege hun afmars naar Duitsland. De algemene route was die via IJmuiden en de Afsluitdijk naar Noord-Duitsland.

De afmars vond voor velen te voet plaats, maar er werd ook een groot deel per schip vanuit IJmuiden en Den Helder over zee afgevoerd. De Duitse militairen die in de omgeving van Rotterdam waren gelegerd werden na ontwapening verzameld in kampen op beide Maasoeveren. Vandaar volgde in grote groepen de verplaatsing in noordelijke richting waarbij zo veel mogelijk dichtbevolkte gebieden werden vermeden. Voor de te Rotterdam bijeen gebrachte militairen was als route gekozen: Rotterdam – Maasbruggen – Oostzeedijk - Terbregse weg – Nieuwerkerk aan den IJssel – Waddinxveen – Boskoop – Gouwsluis – Leimuiden – Nieuw-Vennep – Hillegom – Vogelenzang – Aardenhout – IJmuiden - Castricum – etc. richting Den Oever. Dit hield in dat tijdens deze verplaatsingen, die op 25 mei waren begonnen, toch weer Duitse militairen door ons dorp marcheerden. Van de rustplaatsen die nodig waren, is niet bekend of hiervoor ook Waddinxveen was uitgekozen.

Tot slot

Afgaande op de dagboeken van de Canadese eenheden is het onwaarschijnlijk dat op 8 mei 1945 Canadezen van R22R of van andere eenheden door de bebouwde kom van dorp Waddinxveen zijn getrokken. Deze constatering lijkt te worden bevestigd door het ontbreken van foto's van de in- en doortocht. <

In Den Helder worden de ontwapende Duitse soldaten in LCT boten ingescheept met bestemming Harlingen, vanwaar te voet de lange reis naar de "Heimat" wordt afgelegd. Bron: Nationaal Archief.

¹¹ Bewaking van het Dobbelmancomplex is onwaarschijnlijk, omdat begin januari 1945 de Ondergrondse al had gemeld dat het complex leeg was. Zie: T. de Kruijff, 'De Dobbelmanfabriek in de Tweede Wereldoorlog', in: Het dorp Waddinxveen XIX (2011) 11-17, aldaar 13.

In de vorige editie¹ volgden we Albert van Os tijdens zijn wandeling langs de Nesse tot de hoek van de Kerkweg waar vroeger *Bondshotel De Unie* stond. In deze aflevering neemt Albert ons verder mee langs de Kerkweg naar het oude dorp en weer terug naar de brug.

Albert van Os wandelt verder in het Waddinxveen van 1865

Het begin van de Kerkweg met de 'Grote Kerk' en net zichtbaar de brugleuning van de Smidsbrug.

Cees Verlooi

“

Nu gaan we de Kerkweg op. Aan de Noordzijde de z.g. 'Grote Kerk' en verder tot aan het z.g. 'Oude Dorp' niets, dan halverwege, waar

aan de Noordzijde 3 palen stonden op ongeveer 20 M afstand van elkaar, in het midden de grootste, blauw geverfd met witte kop, elk ongeveer 20 cm dik. Waarvoor deze palen daar stonden, is mij niet bekend.

De Kerkweg was vanaf de tegenwoordige Oranjestraat een smalle, modderige weg. Men had hier echter een schitterend gezicht op de toenmaals nog kabbelende Putte, welke zich uitstrekte vanaf het Noordeinde tot Boskoop en langs de achtergronden der Noordkade. Destijds werd de zijlsport hier veel

beoefend. Ik kan mij nog herinneren, dat ik als kind verscheidene malen met de heer Muller mocht meevaren, die bij goed weer zijn kinderen dan met zijn zeilschuitje over de Putte naar school bracht.

Ook werd er des winters de ijssport beoefend en vele der gegoeden hadden toen ijzeilschuiten en zoo hadden er onderlinge wetstrijden plaats, om te noemen, wie het eerst in of uit Boskoop was, waarop dan vaak een rondje brandewijn of cognac gezet werd, welke dranken er destijds op het ijs gemakkelijk verkrijgbaar waren.

Ook het rijden met arresleden en schaatsen werd hier drukbeoefend. In één woord, een schitterende plaats om allerlei takken van sport te beoefenen. Waddinxveen heeft door het droogmaken van deze plas veel aan genoegens en schoonheid ingeboet.

¹ Cees Verlooi, *Albert van Os wandelt in 1865 door Waddinxveen*, Het dorp Waddinxveen, jaargang 29 nummer 1 maart 2021

De Dorpstraat richting Noordeinde met op de hoek het voormalige rechthuis nog als café St. Joris.

Het eerste huisje, dat men op het dorp aantroef, was dat van K. Langerak, waar nu Mej. de weduwe De Heer woont.

In het bevolkingsregister van Noord-Waddinxveen staat ingeschreven op het adres Dorp 10a, later veranderd in AN4a, Timmermans knecht Cornelis Langerak. Hij is in Zuid-Waddinxveen geboren op 5 januari 1805. In dat huis woont hij met echtgenote Neeltje David en zoon Klaas Langerak (24-5-1844).

Dan kreeg men op den hoek aan de Noordzijde het café van Slootjes, destijds één der gerieflijkste cafés waar ook vergaderingen van polderbesturen plaats vonden en Gemeenteraadsvergaderingen belegd werden, daar het eigenlijke Gemeentehuis daarvoor geen plaats bood en zooals reeds gemeld, vonden om deze reden daar ook de huwelijksvoltrekkingen plaats van de bewoners van Blok Snijdelwijk en Noord-Waddinxveen.

Albert bedoelt hiermee het aloude Rechthuis van Noord-Waddinxveen, op de hoek van de Kerkweg en Dorpstraat. Al vanaf de 17^e eeuw staat hier herberg St. Joris met stallen en een kolfbaan. Vanaf 1860 wordt boer Jan Slootjes eigenaar. Die wordt dan aangeduid als stalhouder. Slootjes is op 20 september 1814 in Willeskop geboren. Hij is ook logementshouder en dan woont er al een hulp-onderwijzer bij hem. De lagere school is immers vlakbij. 160 jaar geleden heeft het erelid van het HGW, wijlen Hans Geel al vakgenoten gehad die

onderdak vonden in het Rechthuis.

In 1865 herbergt Slootjes andere gasten dan hij gewend is. De commandant van het detachement veldartillerie meldt aan de burgemeester dat de 7^e Batterij op mars gaat naar kamp Milligen en op 25 augustus in Waddinxveen kwartier wil houden. Of de burgemeester een gelegenheid kan aanbevelen? De Waddinxveeners wonend op het dorp zien de aankomst van een officier, een bereden onderofficier en een onbereden kanonnier. Een dag later komen nog drie officieren, 42 rijkspaarden, vier vuurmonden en een affuit (onderstel voor de loop van een kanon) aan.

In 1916 koopt slager Gerrit Korstiaan van Tilburg de herberg en verbouwt die tot slagerij. Tot 1969 houdt het gebouw die functie, met als laatste eigenaar Kors van Tilburg. Daarna herbergt het een stomerij, geluidstechniek Dandelion, dierenwinkel Het Beestenspul, een computerzaakje en thans is het woonhuis met op de begane grond een kapperszaak.

Nu gaan we Noordwaarts in de richting van het Noordeinde. Hier vonden wij tot aan de Witte Brug niets dan arbeidswoningen met enkele kleine winkeltjes er tusschen.

Over de brug lagen de hofsteden, 'Graan voor Visch' en 'Ons Genoegen'. Deze laatste was van den heer J. van der Breggen. Verderop nog enkele oude boerenwoningen en arbeidershuisjes.

Jacobus van der Breggen is geboren in Waddinxveen op 29 september 1828². Zijn vader, Adrianus,

² Frans Bos, Jacobus van der Breggen Landbouwer, politicus en bestuurder, Het Dorp Waddinxveen jaargang 23 nr. 2 juni 2015

laat de hofstede *Ons Genoegen* bouwen. Hij is een vooruitstrevend en succesvol landbouwer en een belangrijk man in Waddinxveen. Zoon Jacobus is een pionier op het gebied van de landbouw en de koeien- en paardenfokkerij. Zoon Philip koopt in 1888 de woning *Reigerburgh* waar nu nog steeds de manege is. In de boerderij *Graan voor Visch* was in die tijd het kantoor en een moderne kaasmakerij. Ze is onderdeel van het bedrijf *De Landbouw Maatschappij*, ook wel *De Groote Woning* genoemd. Naast *Graan voor Visch* en *Ons Genoegen* horen het witte herenhuis tegenover *Ons Genoegen*, vele percelen land in de droog-gemaakte *Puttepolder*, weilanden en hooilanden in de polders *Achterof* en *Zuidplas* tot *De Landbouw Maatschappij*. Thans (2021) moet gevreesd worden voor de afbraak van de oude hofstede *Ons Genoegen*, omdat daar een weg met rotonde gepland is.

Nu gaan we terug en ten huize, waar nu Dr. Samplonius woont, woonde destijds Dr. P. Nourisse. Zuidwaarts, aan de Dorpsstraat, niets dan arbeiderswoningen, afgewisseld door enkele winkeltjes.

Genees-, heel- en verloskundige Pieter Nourisse³, geboren in Noord-Waddinxveen op 16 juni 1827 woont in een pand Dorp 13. Hij is getrouwd met Catharina Cornelia Vroesom de Haan. Hij is de oprichter van het *Nourissefonds* dat als doel had kleding en levensmiddelen te verschaffen aan hulpbehoevenden. In 1887 beëindigt Pieter Nourisse zijn praktijk in Waddinxveen. Hij heeft dan 36 jaar

voor de Waddinxveense bevolking klaargestaan en overlijdt in 1895. Zijn opvolger is Dr. Cortis. De vader van Pieter is Isaac Pieter Hendrik Nourisse, ook heelmeester. Hij woonde aan de Zuidkade.

Aan het einde kreeg men de timmermanswerkplaats van den heer van der Loo, iets verder het café van den heer J. Zwanenburg, waar het destijds wel eens rumoerig kon toegaan. Het type menschen, dat toen aan het 'oude dorp' woonde, was wel te vinden voor opstootjes en velen ook voor drank, zoodat daar herhaalde malen relletjes plaats vonden. B.v. in 1887, den 19e Februari, toen onze koning Willem III zeventig jaar geworden was. Deze dag viel op een Zondag. Er was de burgerij verzocht de vlaggen uit te steken. Nu waren er weinig lieden, die, gezien den Zondag, hierin bezwaar zagen en derhalve zulks niet deden. Het einde was, dat 's avonds aan het 'oude dorp' een groepje kerels, menigeen van hen onder den invloed van sterke drank, elkaar opruiend, besloten 'wraak' te nemen en doorde gemeente trokken, alles, wat los en vast zat, vernielend van hen, die niet vlagden.

Zij trokken naar 'de Brug' en toonden daar hun vernielzucht bij den heer G.J. de Rooij en vernielden bij den heer Glasbeek ongeveer den geheelen winkel. Deze was toen op de plaats waar nu den heer Mijderwijk zijn aardappelhandel heeft. Ze trokken toen naar den heer Jongeburger, de Chr. School en den heer Bremmer, doch deze begrepen, wat er op het spel stond en hadden 's avonds wijselijk de vlag uitgestoken.

De wagenmakerij van Schravendijk

De Kerkweg in westelijke richting tussen de bebouwing bij de brug over de Gouwe en het gebied bij het oude dorp.

³ Eric van der Oest, *Particuliere zorg in Waddinxveen Het Nourissefonds 1888 – 1953, Het Dorp Waddinxveen*, jaargang 24, december 2016

⁴ Piet Smit, *Dirk Verheulweg, Het Dorp Waddinxveen* jaargang 24 maart 2016

⁵ Jet van Herwaarden-Rijlaarsdam, *Jacobus Willem Regt (1818-1873) Praktisch pedagoog in de polder, Het dorp Waddinxveen*, jaargang 22 editie 4 december 2014 en editie 1 maart 2015.

TREEP

installatietechniek

Waar staan wij voor.

Treep Installatietechniek te Waddinxveen is een erkend installatiebedrijf met meer dan 25 jaar ervaring in de markt voor installatietechniek. Wij staan voor vakmanschap en uitstekende service. Dit vertaalt zich in een team van zeer bezwaaie monteurs met alle technologische kennis. Naast de werkzaamheden rondom centrale verwarming zijn wij tevens actief in het vervangen van dakgoten, rioolrijswerk, het plaatsen en renoveren van badkamers en sanitair.

erkend Vaillant dealer

Ook voor alle andere merken CV ketels doen wij onderhoud tegen zeer gunstige prijs!

Treep Installatietechniek
Brugweg 66
2741 KX Waddinxveen

0182 - 631746

www.treepinstall.nl
info@treepinstall.nl

"Bij Treep Installatietechniek draait alles om kwaliteit en uitstekende service..."

CV ketels | Ouderhoed | Loedgiehieswerk

DE MAKELAAR VAN NU... MET EEN SCHAT AAN ERVARING

WWW.DEPATER.NL

DE PATER
MAKELAARDIJ

ZIT- MEUBELLEN KASTEN TAFELS

Kom
kijken
in onze
winkel!

RELAXFAUTEUILS
KARPETTEN & ACCESSOIRES
MEUBEL INRUIL MOGELIJK

GOUWE MEUBEL

Maakt het úw thuis!

Brugweg 2 | 2741 KX Waddinxveen
T 0182 61 77 05 | www.gouwemeubel.nl
Geopend: di-vr 10.00 - 17.30 uur, za 09.30 - 17.00 uur,
do koopavond 19.00 - 21.00 uur

BELEEF BREMNER

SCHOENEN

POODLOGIE

PEDICURE

LEDERWAREN

WWW.BREMNERWADDINXVEEN.NL

Schoenen Kerkweg-Oost 173-177, Waddinxveen T 0182-61 20 12
Lederwaren Promenade 82b, Waddinxveen T 0182- 63 34 77

Kastelein Jan Zwanenburg, geboren in Broek op 6 december 1812, heeft een café aan het Dorp 91a. Timmerman en oprichter van meubelfabriek Van der Loo, Cornelis van der Loo (geboren Kethel 4 september 1809) woont op Dorp 89.

Maar we waren gebleven aan de Zuidzijde der Dorpsstraat. Op den hoek van den Kerkweg stond een groote stalling behorende bij het reeds gemelde café. Daarnaast kreeg men de wagenmakerij van 's Gravendijk.

Op deze plek is nu garage Van Nielen. Pieter van Schravendijk is geboren in Zuid-Waddinxveen op 13 april 1838. Hij is getrouwd met de in Broek geboren Agatha Bergshoeff. Als meester-wagenmaker heeft hij leerlingen in dienst, van wie Dirk Verheul⁴, de oprichter van het Verheulconcern, de bekendste is. De vader van Pieter is Theodorus van Schravendijk, geboren in Rijsenburg op 31 maart 1803. Hij is wagenmaker op dezelfde plaats en na zijn overlijden op 5 oktober 1869 neemt zoon Pieter het bedrijf over.

Dan kreeg men de Openbare School, waar destijds hoofdonderwijzer was den heer J.W. Regt, destijds den eenige Openbare School in de gemeente waar ik ook tot mijn negende jaar heb schoolgegaan. "Gelukkig mag ik zeggen, want er waren vele kinderen, die de school nooit bezochten, want schoolwang was er niet. Dit lag juist niet aan de kinderen, doch bij de ouders waren de financiën niet toereikend en moesten de kinderen zo spoedig mogelijk mede helpen den kost verdienen. Vaak was ook de reden, dat vele ouders 'er het nut niet van inzagen'.

Jacobus Wilhelmus Regt⁵ (1818-1873) wordt in 1849 onderwijzer aan de school aan de Kerkweg. Regt en zijn vrouw Adriana Weijers kregen acht kinderen, vijf van hen gingen ook in het onderwijs.

Dan kwam men verder aan de pastorie van Ds. Meiling, destijds predikant bij de Nederl. Herv. Kerk. Deze pastorie is later omgebouwd in een Geref. Kerk.

Albert bedoelt hiermee dominee Frederik Coenraad Pieter Wilhelm Meijlink, komend van Overijssel in 1860 en vertrekkend in 1864 naar Vianen. De pastorie wordt in 1866 verkocht aan bakker C. van der Star uit de Dorpsstraat en krijgt als bestemming pastorie en kerk voor de net opgerichte Christelijk Afgescheiden Gereformeerde Gemeente (vanaf 1892 werd het Gereformeerde kerk). Later

wordt er naast een aparte pastorie gebouwd. Nadat in 1925 de nieuwe gereformeerde kerk aan de Kerkweg in gebruik werd genomen (later de Kruiskerk genoemd) werd het oorspronkelijke kerkgebouw opgesplitst in vijf woningen en ging de kwaliteit ervan achteruit. In 1975 koopt de gemeente Waddinxveen het in 1752 gebouwde pand om het te slopen. Niemand zag er enige waarde of een monument in.

Daarachter was de Kerkstraat met eenige arbeiderswoningen en een groot bosch van den heer P. Herfst.

Elk jaar moest daar een gedeelte hout gekapt worden en werden de papiermakersjongens er des winters op uitgestuurd. Ik ben zelf ook vaak meegegaan en vond dat altijd een pretje.

Boven: De Kerkweg in oostelijke richting met rechts de openbare school aan het dorp. Dit gebouw is in 1875 in gebruik genomen.

Onder: Een tekening van de eerste openbare school aan de Kerkweg/Kerkstraat. Deze was in gebruik van 1782-1875

⁴ Piet Smit, Dirk Verheulweg, Het Dorp Waddinxveen jaargang 24 maart 2016

⁵ Jet van Herwaarden-Rijlaarsdam, Jacobus Willem Regt (1818-1873) Praktisch pedagoog in de polder, Het dorp Waddinxveen, jaargang 22 editie 4 december 2014 en editie 1 maart 2015.

De Kerkweg richting het oude dorp met links de oude hervormde pastorie die vanaf 1866 in gebruik was als kerk/pastorie voor de Christelijk Afscheiden Gereformeerde Gemeente. Deze foto is uit de tijd dat er al een aparte pastorie naast de kerk was gebouwd.

Dan kreeg men verderop het kerkhof met baarhuisje, waarop toen vermeld stond 'Memento mori'.

Het baarhuisje staat er nog steeds. Memento mori betekent: gedenk te sterven.

Tot het gedeelte van de Kerkweg bij de Brug is er in de tijd die Albert beschrijft (1865) geen bebouwing.

Nog wat verder meer op de Brug aan kreeg men de stallen van den heer K. van der Torren, verder weer enkele woonhuizen en een klein slagerijtje van K. van Wilgen, waar veel schapen en kalveren geslacht werden. Het was meer een slagerij voor de arbeidersklasse en ik weet nog, dat er een kalfspoot met toebehooren, dat is het vierde gedeelte van een kalf, voor vijftig cents verkocht werd. Dit was een ware versnapering.

Jarenlang is er op deze plaats een slagerij geweest. Van 1920 tot 1947 heeft Gerardus Everhardus Streng hier een 'Vleeschhouwerij en Spekslagerij'. Eef Doeleman koopt na het overlijden van Streng de slagerij. Als laatste slager zit hier Kees Koot, die nog zelf slachtte. Vóór de afbraak is het pand in gebruik als winkel voor grammofonplaten met gewijde muziek, bloemenwinkel van Bep Baelde en brugboetiek.

Bij de 'Smidsbrug' was de smederij van den heer K. de Rooij, een eerste klas vakman.

Smid Klaas de Rooij is op 4 november 1821 geboren in Zuid-Waddinxveen. In 1865 is zijn adres

Kerkweg 52. Klaas is getrouwd met Antonia Maria Zwanenburg. De smederij was het pand waar later warenhuis Frans Knaapen van alles en nog wat verkocht.

Over de 'Smidsbrug' was de grutterij van den heer G. Overijnder en vooraan was het huis en de winkel van genoemde heer.

De smidsbrug was een kleine brug over de Alpherwetering en is op enkele oude foto's afgebeeld. Gerrit Overijnder, geboren in Zuid-Waddinxveen op 20 februari 1823 is in 1865 een grutter op het adres Brug 50. Hij was getrouwd met Maria van der Torren, lid van de steenrijke familie Van der Torren. Dertien kinderen kreeg het paar waarvan enkele niet de volwassen leeftijd bereikten.

Iets verder stond de brugwachterswoning. Destijds werd dit beroep uitgeoefend door den heer J. Verzijden.

De brugwachterswoning stond bijna tegen de brug aan en is op veel oude foto's afgebeeld. Het adres in 1865 is Brug 51. Jan Verzijden, geboren in Noord-Waddinxveen op 5 april 1807 is getrouwd met Neeltje van Os, inderdaad familie van 'onze' Albert.

(Wordt vervolgd)

De 'Vleeschhouwerij en Spekslagerij' van Gerardus Everhardus Streng.

Verenigingsnieuws

Coronapandemie

De coronabesmetting houdt ook het HGW in zijn greep. Lezingen en excursies kunnen niet worden georganiseerd en onze Algemene Ledenvergadering hebben we al twee jaar niet kunnen houden. Gelukkig krijgen we steeds beter grip op corona en we hopen dat we er binnenkort weer volledig voor kunnen gaan. Tot die tijd proberen we onze vereniging zo goed mogelijk draaiende te houden. We zijn blij dat we ons kwartaalblad HDW nog steeds kunnen uitbrengen en u zo toch kunnen informeren waarmee we bezig zijn.

Huisvesting

Helaas hebben we begin dit jaar onze tijdelijke expositieruimte aan de Promenade moeten ontruimen nu Mulder Mode zich daar heeft gevestigd. We zoeken naar mogelijkheden elders (tijdelijke) expositieruimte te vinden.

De gemeente heeft besloten het pand WaddinxveenWereldWijd te renoveren. In dit pand, de voormalige Kohnstamm-mavo aan de Mauritslaan, is onder meer ons depot gehuisvest. De renovatie lijkt het HGW mooie kansen te bieden. Onze depotruimte zal worden verdubbeld en ook krijgen we een grote expositieruimte tot onze beschikking. Inmiddels zijn de ramen in het pand al vervangen en zal de renovatie naar verwachting begin volgend jaar worden afgerond.

Ramen oude gemeentehuis

De gemeente heeft besloten het oude gemeentehuis aan het Raadhuisplein te slopen en te vervangen door woningen. Het HGW heeft nog getracht de sloop van het pand te voorkomen door voor te stellen in het oude gemeentehuis huisvesting voor het HGW samen met andere verenigingen in het dorp te regelen. Helaas is dat niet gelukt. Het HGW is wel blij dat we de ramen van de voormalige raadzaal hebben kunnen behouden. De gemeente zal deze vakkundig laten verwijderen en wij hebben tijdelijke opslagruimte voor de ramen gevonden. We hopen in de toekomst een mooie, passende bestemming voor de ramen te kunnen vinden.

Waddinxveen Wandelt

Het comité Waddinxveen Wandelt heeft ook door de coronapandemie al twee jaren geen wandelingen door ons dorp kunnen organiseren. Dit jaar heeft het comité besloten, in samenwerking met het HGW, in de maanden juni en juli een viertal wandelingen door ons dorp en langs de vertelbanken samen te stellen. Belangstellenden kunnen deze wandelingen op eigen gelegenheid doen. Alle wandelingen starten in het winkelcentrum Gouweplein en voeren door verschillende delen van Waddinxveen. Na inschrijving ontvangen de deelnemers een tas met daarin een boekje met foto's en de beschrijving van de vier wandelroutes, een vragenlijst en een medaille. De vragenlijst bevat een aantal vragen over Waddinxveen om zo het dorp nog beter te leren kennen. Onder andere wanneer en hoe is Waddinxveen ontstaan, waar komt de naam Waddinxveen vandaan en waar was vroeger het zwembad, komen aan de orde. Inschrijven geschiedt door het invullen van het inschrijfformulier op de website www.waddinxveenwandelt.nl. Het inschrijfgeld bedraagt €2,50 per wandelaar.

WadCultureel

Op zaterdag 11 september 2021 wordt op het Gouweplein weer de manifestatie WadCultureel gehouden. Het HGW zal daar, net als in voorgaande jaren, met een stand vertegenwoordigd zijn. We zullen dan het werk van onze vereniging in woord en beeld weer laten zien.
Henk Revoort, vicevoorzitter.

Aanwinsten

- H. Moerman** Foto Spoorviaduct in aanbouw 1932 Sniepweg (Oude Dreef).
- N v.d. Lans** Brief van gemeentesecretarie aan heer H. Schoenmaker betreft stemming 1952; verzoek Hendix speelgoedfabriek om tien liter terpentijn aan toonder mee te geven.
- G. Gerts** 14 Tollen (speelgoed) fabricaat Okkerse.
- Erven C. de Bas** 16 stuks houtbewerkingsgereedschap.
- M. Hoofdman** Schoolfoto Rehobothschool aan de Onderweg.
- E.J. van Straalen** Aquarel De bevrijding uit 1995.

Het voormalige rechthuis vanaf 1916 in gebruik als slagerij van Van Tilburg.

DE ROMPH Opticiens

Brillen · Lenzen · Oogzorg

De Romph Opticiens
Koningin Wilhelminaplein 2-4
2740 EA Waddinxveen
www.deromphopticiens.nl

Kwalitatieve oogzorg

Passend advies

Mitstekende service

WEGENS SUCCES VERLENGD!
DE GOUDEN INRUILWEKEN!

BRENG UW GOUD, KOM EN RUIL OM

EEN ZEER HOGE INRUIL VAN CIRCA
€ 26,- PER GRAM 14 KARAAT GOUD*.

Tijd voor iets nieuws? Ruil uw oud goud in voor flinke korting op een prachtig nieuw sieraad of horloge (of voor een cadeaucheque). Of, kies voor een unieke occasion. De goudprijs is gestegen en wij geven daarom ca. € 26,- per gram voor 14 karaat goud*. Breng en verzilver uw goud, in al onze filialen**.

ROBERT DEN HAAG

JWELIER & GEDAGMANTEN • EERLENDIEN

WADDINXVEEN - GOUNDFLEIN 48, 2741 HN, TEL. (0182) 61 70 48
ROTTERDAM (OMROOD HESSEPLAATS 3, 3069 EA, TEL. (010) 421 55 03
BOSKOOP - KONINGINWEG 4, 2771 DN, TEL. (0172) 214 076

UW VERTROUWDE JUWELIER

WWW.ROBERTDENHAAG.NL

AL SINDE 1951 HET VERTROUWDE ADRES VOOR WADDINXVEEN.

Wat altijd gebleven is, is het karakter van een familiebedrijf met sterke binding met de wortels van het bedrijf. Die wortels liggen in Waddinxveen en daar is Boonstoppel trots op.

BOONSTOPPEL JR WADDINXVEEN

Oranjelaan 21 Waddinxveen, Tel: 0182 62 21 33
mitsubishiwaddinxveen@boonstoppel.nl
www.boonstoppel.nl

Vrienden van het Historisch Genootschap Waddinxveen

Koeltechniek Laan
Houtex
Van Stijn Beheer BV
H.C.J. de Bas
R.J. den Boer
J.C. van der Maas
W.J. Hoobroeckx
Autobedrijven Boonstoppel
G.J. van der Loo
Van Leeuwen Beheer
F.M. van Tol
J. van Tol
A. Broer
Dierenartspraktijk Baas
J. de Rooij
D.C. van Doorn
A. de Waardt

Vis Waddinxveen b.v.
Glasbeek Finish b.v.
P.G. Boere
Bureau voor Bouwkosten
J.I.M. van Vliet
B.F. Boonstoppel
F. Versluis
A.J. van der Breggen
A. Vis bv
Marius G.A. Verboom
Dungaree Planontwikkeling
Top-Consultants West B.V.
Van Berkesteijn Holding BV
B. Snijders
Gouwe Meubel
M.C. Broer

HET DORP WADDINXVEEN

UITGAVE VAN HET HISTORISCH GENOOTSCHAP WADDINXVEEN

Het oude dorp

De Kerkweg

De draaibrug

De Brugweg